

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС

освітнього компонента – ОК 5 Корпоративна соціальна відповідальність

Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	07	Управління та адміністрування
Спеціальність	076	Підприємництво та торгівля
Освітньо-наукова програма	Підприємництво та торгівля	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Форми семестрового контролю	Залік	

Викладач:

Сакун Ганна Олександрівна, к.ф.н., доцент кафедри менеджменту і маркетингу,
sakun.anna@ogasa.org.ua

В процесі вивчення даної дисципліни у аспірантів сформується базові знання з теорії та практики наукового обґрунтування корпоративної соціальної відповідальності в професійному суспільстві, а також набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: «Педагогіка у вищій освіті» та «Історія і філософія науки»

Програмні результати навчання:

ПРН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва та торговельної діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

ПРН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних

проблем у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.

ПРН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва і торгівлі, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

ПРН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва та торгівлі з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

ПРН11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва та торгівлі, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності;
- місце корпоративної соціальної відповідальності в системі управління організацією;
- особливості корпоративної соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- принципи чесної конкуренції, етичної поведінки компаній щодо партнерів та соціально-відповідального менеджменту та маркетингу;
- екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності, стандарти екологічного менеджменту (ISO 14001, 14000);

володіти:

- змістом, структурою і вимогами міжнародних стандартів звітності, особливостями соціальної звітності в Україні;
- узагальнюючим матеріалом аналізу для формування пропозицій щодо удосконалення програм корпоративної соціальної відповідальності;

вміти:

- ідентифікувати, аналізувати і ранжувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій концепції корпоративної соціальної відповідальності;
- спираючись на стандарти МОП, Європейського Союзу і національного законодавства, забезпечувати дотримання принципів Глобального договору у сфері праці (принципи 3, 4, 5 і 6);
- застосовувати основні принципи прийняття етичних управлінських рішень;
- збирати й оцінювати інформацію з корпоративної соціальної відповідальності для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації;
- розробляти етичні кодекси організацій, фахівців різних професій;
- на основі інформаційної політики організації поширювати інформацію про корпоративну соціальну відповідальність;

- аналізувати корпоративну соціальну звітність організації і готувати необхідну інформацію для її формування;
- за допомогою сучасного методичного інструментарію розробляти систему моніторингу ефективності діяльності організації у сфері корпоративної соціальної відповідальності та оцінювати результативність її програм;
- розробляти та впроваджувати процедури здійснення корпоративного соціального аудиту;
- аналізувати нефінансові ризики, пов'язані з діяльністю організації та розробляти заходи із їх запобігання або зниження.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
Змістовний модуль 1.					
Основні поняття корпоративної соціальної відповідальності					
1.1	Тема 1. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	2	1	-	5
1.2	Тема 2. Концепція та філософія корпоративної соціальної відповідальності	4	1	-	5
1.3	Тема 3. Корпоративна соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2	2	-	5
1.4	Тема 4. Концепція менеджменту зацікавлених сторін (стейкхолдерів)	4	2	-	4
1.5	Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності	4	2	-	4
Змістовний модуль 2.					
Чинники ефективності корпоративної соціальної відповідальності у різних сферах					
2.1	Тема 6. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності	2	1	-	4
2.2	Тема 7. Екологічна та етична компонента корпоративної соціальної відповідальності.	2	1	-	5
2.3	Тема 8. Підготовка нефінансового звіту підприємства.	4	2	-	4
2.4	Тема 9. Оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності.	4	1	-	4
2.5	Тема 10. Стратегічні напрями розвитку корпоративної соціальної відповідальності.	2	1	-	5
	Всього	30	14	-	46

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Корпоративна соціальна відповідальність та етика» складає 60 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань:		60	100
в т.ч.:		1	

- усне опитування або письмовий контроль на практичних заняттях та лекціях;	кожне заняття	10	20
- виступ (доповідь) студентів при обговоренні питань на практичних заняттях;	1	20	20
- тестування;	3	10	20
- участь у конференціях;	1		20
- підготовка та видання наукових публікацій (тези, статті);	1	20	20
Підсумковий (семестровий) контроль знань - залік	1		
Разом		60	100

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Благоев Ю.Е. Концепция корпоративной ответственности и стратегическое управление // Российский журнал менеджмента. - 2004. - Т. 4, № 3. - С. 17-34.

2. Грішнова О. А. Людський розвиток: навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2006.- 312 с.

3. Гирик О. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник / О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф.А.Я. Кузнєцової. — К.:УБС НБУ, 2009. 365 с.

4. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях. - К: 2007. 80 с.

5. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. — К.: Стандарт, 2005. 302 с.

6. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні: експертна думка: зб.статей та рекомендацій /- К. : Стилос, 2007. 143 с.

7. Лазоренко О., Колишко Р., та ін. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / Посібник із КСВ. - К.: Видавництво «Енергія», 2008. 212 с.

8. Петроє О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні: [навч. посіб.]/ Ольга Михайлівна Петроє. –К.: Центр учбової літератури, 2008. 60 с.

9. Петроє О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики: [монографія] / Ольга Михайлівна Петроє. - К.: Центр учбової літератури, 2008. 152 с.

10. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. - К: 2005. 48 с.

Допоміжна

1. Глобальна ініціатива щодо звітності (Global Reporting Initiative, GRI, 2000)

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 - IV.

3. Закон України «Про екологічну експертизу» від 09 лютого 1995 року № 46/95-ВР.

4. Зелена книга ЄС. Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility», 2001);

5. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція);

6. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін. Соціальна безпека: теорія та українська практика Монографія. / За ред.І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В.В.Рогового. - К.: КНЕУ, 2006. 354 с.

7. Колот А.М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання : монографія - Київ. нац. екон. ун-т, 2003. 376 с.

8. Колот В.М., Репіна І.М., Щербина Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура. Навч. посібник - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2009. 235 с.

9. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях.- К, 2007.

10. Лазаренко О., Колишко Р. та ін. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності — К.: Вид. «Енергія», 2008. 154 с.

11. Небава М. І., Небава І. М. До питання про соціальну відповідальність бізнесу // Теорії мікро-макроекономіки: Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу і аспірантів. Академія муніципального управління. Випуск 28. - Київ. - 2006. - С.15-21.

12. Осецький В. Л., Марченко В. М. Соціальна відповідальність корпорацій України як фактор забезпечення їхньої конкурентоспроможності // Економіка та держава, № 1, 2007. - С. 9 –12.

13. Садеков А., Косова Т. Соціальні аспекти розвитку корпоративного управління в Україні // Економіка України. - 2008. - № 11. - С. 88–93.

14. Соціальна відповідальність бізнесу: конструктивний діалог з бізнесом і владою. - К., 2008. 165 с.

15. Сталінська Г.О. Соціальна складова корпоративного управління: вплив на ефективність діяльності ТНК. // Культура народів Причорномор'я. - 2007. - №99. - С. 105-109.

16. Степанова О.В. Соціально відповідальне управління промисловими підприємствами: проблеми формування та напрямки реалізації / О.В. Степанова // Вісник Сум. нац. аграр. ун-ту. Серія «Економіка та менеджмент». — 2007. — № 6–7 (26–27). - С. 404-414.

17. Donaldson T. The Stakeholder Revolution and the Clarkson Principles / Business Ethics Quarterly, 2002. - Vol. 12. - № 2. - P. 107–111.

18. Labour principles of the United Nations Global Compact : A Reference for Business / International Labour Office. — Geneva: ILO, 2008 // http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/multi/documents/instructionalmaterial/wcms_101246.pdf

19. International Instruments and Corporate Social Responsibility: A Booklet to Accompany Training The Labour Dimension of CSR: from Principles to Practice Promoting responsible and sustainable enterprise-level practices at times of crisis a guide for policy-makers and social partners / Stephan Ulrich, Nikolai Rogovsky, David Lamotte ; International Labour Office, SustainableEnterprise Programme. -Geneva: ILO, 2009 //

http://www.ilo.org/empent/Whatwedo/Publications/lang--en/docName-WCMS_101247/index.htm

Інформаційні ресурси

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
6. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
7. Головне управління статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. «Круглий стіл в КО» (Caux Round Table) www.cauxroundtable.org
9. Глобальна ініціатива відповідального лідерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) www.grli.org
10. Європейська академія бізнесу і суспільства (European Academy for Business and Society — EABIS) www.eabis.org
11. Європейська асоціація етики бізнесу (European Business Ethics Network — EBEN) www.eben-net.org
12. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: www.globalcompact.org.ua.
13. Центр корпоративної соціальної відповідальності Вищої школи менеджмента СПбГУ. www.gsom.pu.ru
14. Асоціація Менеджерів Росії www.amr.ru
15. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) www.nottingham.ac.uk/business/ICCSR
16. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net
17. Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bccccc.net/>
18. BRASS –The ESRC Centre for Business Relationships, Accountability, Sustainability and Society. www.brass.cf.ac.uk
19. Bridgestar <https://www.bridgestar.org/Resources/Library/Lead/EDCOOPartner.aspx>
20. Business and Human Rights www.business-humanrights.org
21. Business Ethics Magazine — magazine of Social Responsibility www.business-ethics.com
22. Business for Social Responsibility www.bsr.org
23. Business In The Community website www.bitc.org.uk
24. Business in the Community www.bitc.org.uk
25. Cambridge Programme for Industry — www3.cpi.cam.ac.uk
26. Committee to encourage corporate philanthropy — US www.corphilanthropy.org
27. Conference Board www.conference-board.org
28. Corporate Social Responsibility Forum www.pwblf.org
29. Corporate Watch — www.corpwatch.org
30. CSR Academy — www.csracademy.org.uk

31. CSR Europe is one of the leading European business networks for Corporate Social Responsibility with over 60 leading multinational corporations as members. The site is a fantastic resource with links to over 200 other relevant sites www.csreurope.org

32. CSR Europe www.csreurope.org

33. CSRwire is a newswire service devoted solely to CSR issues — www.csrwire.com

34. European Academy of Business in Society (EABIS) — www.eabis.org

35. FTSE4Good is an index series for socially responsible investment designed by FTSE, one of the world's leading global index providers- www.ftse.com/ftse4good/

36. Global Reporting Initiative www.globalreporting.org

37. Harvard University, Kennedy School of Government, CSR Initiative <http://www.ksg.harvard.edu/cbg/CSRI/>

38. Carbon Disclosure Project Report <http://www.cdproject.net/>

39. International Business Leaders Forum (IBLF) is an international charity set up to promote responsible business practices. The site provides information on latest events relating to CSR as well as publications and links to organisations and institutions promoting CSR www.csrforum.org

40. Links to environmental, social, CSR and sustainability reports www.sustainability-reports.com

41. OnPhilanthropy <http://www.onphilanthropy.com/>

42. Points of Light Foundation, <http://www.pointsoflight.org/>

43. Reputation Institute — www.reputationinstitute.com

44. Social Accountability International (SAI) <http://www.sa-intl.org>

45. Sustainability. <http://www.sustainability.com/>

46. The Center for Corporate Citizenship at Boston College www.bc.edu/cccr

47. The Chartered Institute of Public Relations CSR network- www.ipr.org.uk/csr/

48. The Co-operative Bank, is recognised as one of the UK's leading organisation in terms of CSR. www.cooperativebank.co.uk

49. The Dow Jones Sustainability Indexes www.sustainability-index.com –

50. The Global Compact www.unglobalcompact.org

51. The GoodCorporation is a global standard of corporate social responsibility designed to address the needs of all types and sizes of organisation — www.goodcorporation.com

52. The Institute of Business Ethics (IBE) was established in 1986 to encourage high standards of corporate and business behaviour and the sharing of best practice www.ibe.org.uk

53. The UK government gateway to Corporate Social Responsibility www.csr.gov.uk

54. The Work Foundation website- www.theworkfoundation.com - www.accountability.org.uk

55. Transparency International www.transparency.de

56. Venture Philanthropy Partners. <http://venturephilanthropypartners.org>

57. World Business Council for Sustainable Development www.wbcsd.ch

Веб-сайти соціальної відповідальності і сталого розвитку (CSR and Sustainability web — sites):

1. <http://www.globalreporting.org>
2. <http://www.csreurope.org>
3. <http://www.sustainability-indexes.com/html/news/pressreleases.html>
4. http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/csr/greenpaper_en.pdf
5. http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/csr/csr_index.htm
6. http://europa.eu.int/comm/environment/emas/index_en.htm
7. <http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index.htm>
8. [http://europa.eu.int/comm/enterprise/environment/index_home/integration integration_sustdevelpm](http://europa.eu.int/comm/enterprise/environment/index_home/integration_integration_sustdevelpm).
9. <http://www.sustainability-indexes.com>